

Annales Episcoporum Slesvicensium

Cypraeus, Johann Adolph

Coloniæ Agrippinæ, 1634

Capvt XVII. Waldemarus III.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-64615](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-64615)

CAPVT XVII.

Waldemar III. *alias dictus Quartus*, Rex Daniae 89. Post septem annorum interregnum cum Anseaticis ciuitatibus bella gessit, Terram Sanctam inuisit, in Gottlandiam expeditionem fecit, eamque vastauit. Obijt Anno 1375 die Crispini. In cœnobio Soor sepultus. Liberi huic fuerunt Margareta Daniae Regina, &c. (de qua postea) Ingelburg nupta Hinrico Megaloburgensi Alberti filio Anno C. 1350. Christopherus natus Anno 1344. ante Patrem in Bello Hanseatico ad Helsingburg occubuit Anno 1360. Roschildi sepultus. Catharina nata Anno 1349.

Hinricus Ferreus Comes Holsatiae, Gerhardi Magni siue Calui filius, Patris cadem vindicauit. Lubecensibus & Håburgensibus bella intulit. Contra Finnos Magno Suecorum Regi, & contra Francos Eduardo Angliæ Regi militauit Anno 1340. In Anglia leoni sibi occurrenti sertum de Capite suo imposuit. Regnum Sueciæ delatum Alberto Megaloburgensi detulit, Obijt Anno 1381. Itzehoe sepultus, Filios reliquit Albrechtum, Henricum & Gerhardum. (de quibus postea.)

ANno 1340. Christophoro Rege mortuo, Waldemar Rex Christophori filius, bellum contra Holsatos à patre cœptum, instaurauit ac renouauit, quamuis infelici Marte tristique admodum euentu. Nam Holsati, simul ac id accepissent, exercitu collecto, confestim sese ad defensionem pararunt ac armarunt, & Ducatū Slesuicensem transeuntes in Iutiam inuaserunt, ubi nō procul à ciuitate Viborgensi, collatis cum Rege signis, prælio acerrimo Regem tandem superarunt, & in

arcem *Segebergensem* deduxerunt. Quo accepto ac intellecto, Imperator Roma legatos *Lubecā* misit, Comitem *Henneburgensem*, aliosque viros Nobiles ac *Præclaros*, & ciuitati mandat, curare atq; efficere velint, vt *Waldemar* *Christophori* filius captiuitate liberetur. Hi Imperatori obsecuti rem summo studio agere ac tractare cœperunt. Sed quod inter Danos & *Holsatos* non benè conueniebat, re infecta domum redierunt. Non multo post autem Rex certis conditionibus in Regnum restitutus est, quas tamen ipse non seruauit, imo datam fidem fefellit. Qua dere *Gerhardus* grauiter conquestus, odium, & iracundiā, quam inde conceperat, penitus in eum euomuit. Rex his commotus, militem collegit. Quod cum Comes accepisset, & ipse militem ex locis ad *Rhenum* sibi & *Westphalia* conscribit, validamq; copiarum manum coegit, quæ vulgari nomine *Gunshorver* appellati, à breuitate vestiū, quibus amicti erant, nomine petito. Hi in *Italiam* impetu facto, eam longè lateque ferro & igni vastarunt, quod Rex eis resistere non auderet. Cumque castra deinde *Randershusij* collocasset Comes, vrbisque munitioni fideret, statione militum disposita, Nobilis quidam *Nicolaus Esbenus Danus*, qui grauissimā se à Comite iniuriā affectum querebatur, sexaginta viris adscitis, illos, qui ad custodiam & excubias vrbis vno latere collocati erant, interfecit: deinde albescente Cælo, portam Vrbis ingressus, hospitium Comitis sibi notissimum, vt cum quo familiariter vixisset, rectā petit, Comitemque nihil tale expectantem, vna cum viro Nobili ex *Iutia* oriundo confodit atque trucidat. Hac cæde diuulgata, omnes qui Comitem sequebantur, magno in luctu erant & trepidatione. Corpus *Itzehoam* delatum ibique sepulturæ traditum est. Interim tamen *Iuti* filios *Gerhardi* non

di nō deseruerunt, sed in *Selandiam* traijcientes Nicolaum Ebsenium, qui in arcem *Kallingburgensem* profugerat, insequuntur, arcemq; obsident & expugnant. Ibi ad duo mille Dani occisi, Nicolaus captus & in quatuor partes dissectus, tandemq; rotæ impositus & alligatus fuit. Eodem anno Hellembertus Episcopus Lubecam secesserat, quod ei in Diœcesi Slesuicensi, tutò commorandi copia ac facultas non daretur. Nā Henricus Ferreus ob patrem Gerhardum dolo interfectum, in *Selandia* bellum gerebat, vt & frater eius Nicolaus in *Iutia* ad cædem vindicandam, ita vt omnia armis perstreperent.

Anno 1341. Marchio Brandenburgicus Ludouicus, Henricus, & Iohannes, Comites Holsatiæ Lubecam venerunt. Ibi actum & transactum est, vt Waldemarus Christopheri Regis filius in regnum restitueretur. Principes id, cuius causa conuenerant, effecerunt, negotiumque tandem ad felicem atque optatum finem perduxerunt. Waldemaro Regi creato Waldemarus Dux Slesuicensis sororem suam dedit in vxorem. Nuptiæ in castro *Sunderburgensi* summa pompa ac magnificentia celebratæ fuerunt. Quibus peractis Regem in arcem *Viburgensem* deducunt, vbi à Regni proceribus Rex salutatus & coronatus fuit. Waldemarus autem Dux Slesuicensis, qui Anno 1341. adhuc superstes erat, sorte aduersa multos annos miserè fluctabatur, partim ob vicinum Regem sibi ac suis infensum, partim quod animum suum ab Holsatis, certis rationibus forte ductus, penitus auertisset, quorū ipse opera ac auxilio antehac prōpto ac fideli vsus esset. Qui cū eū alieno à se animo esse cōperissent, Waldemarū nihil talē metuentē in cænatione inuasērūt, & captū *Neuburgi* in custodiam tradiderunt. Vbi cū biennium asseruatus & detentus fuisset, pro redēptione magnam

magnam auri summam exoluere coactus, tandemque custodia liberatus fuit.

Anno à Christo nato 1342. Nicolaus Comes, Gerhardi intemempti filius, cui Fionia pignori opposita erat, arcem *Bamberg* 2000. militibus obsedit, idque hoc consilio, ut si forte praesidiarii, qui illic collocati essent, persuasione Regis defecissent, tanquam rebelles compescere, atque in ordinem redigere posset. Idque facile factu esse putavit, quod erga subditos ac colonos sese benignum & facilem semper exhibuisset, eosque disciplina vsuque militari probè imbuisset ac exercuisset. Nam inter alia in morem perduxerat, ut villa vel pagus maior Equitem & equum aleret, duo itidem pagi minores similiter Equitem, alimenta ac pabulum ei praebendo, in usum & defensionem suae ditionis nutrent ac sustentarent. Pro armatura autem uterentur casside, pilo, amiculo ferreo intexto corrigijs latis, chirothecis ferreis, Brachialibus duobus, Clypeo & arcu corneo. Postquam autem Rex in arce obsessis subuenire, eosque, qui illam obsidione cinxissent, oppugnare statuisset, accidit, ut matrona quaedam nobilis ac generosa moreretur. Huius funus plerique Nobilissimi Holsati extra castra magna exequiarum solennitate comitabantur. Dani, qui diem sepulturae diligenter annotassent, & observaissent, Holsatos funus deducentes ex improviso aggressi, multos conciderunt ac obtruncarunt, Nicolao quoque Comiti oculum exsculperunt. Nicolaus autem saucius dum arma exiit, manu porrecta ei, qui illum detinebat, recepit & promisit, se, ubi vocatus fuerit, iterum reuersurum, sed Deo ita volente, remque Diuino suo consilio ita moderante, incidit in quendam sibi notum, qui illum in suam Ditionem deduxit. *Illo autem die votum Deo fecit* (ut notat Continuator Helmoldi in

in manuscripta historia.) Quod si Deus se ab hostibus suis eriperet, quod vnum Claustrum Monialium in honorem Beata Virginis Mariae in terra sua fundare ac extruere vellet. Quod etiam perfecit. Nam in Arensboken fundauit Monasterium ac ditauit: & Virgines Moniales de Itzehoe, Poretze, & alijs Monasterijs eò conuocauit. Quoniam vero predictum Monasterium non erat ita copiosè bonis temporalibus ac prouentibus dotatum ac instructum, vt illic Virgines permanere possent, postea quidam Venerabilis Vir Albertus Rodenborg Canonicus Lubecensis, ope & subsidio aliorum ciuium Lubecensium, redditus dicti Monasterij auxit ac amplificauit. Tandè consensu ac auctoritate Primi Gerhardi Ducis Slesuicensis immutatum fuit dictum Monasterium prius Virginum, postquam de loco illo recesserant, vt imposterum Carthusienses illic habitarent. Et translatio hac facta est, anno Domini millesimo quadringentesimo secundo. Monasterium aut Cismar prius locatū fuit in Lubecensi Ciuitate, & ab ipso Lubecensi Episcopo fundatum ad S. Iohannem, in quo Monasterio Monachi Nigri Ordinis S. Benedicti habitabant: sed postmodum per consules Lubecenses consilio & voluntate Iohannis Comitum translatum fuit in locum Cismar in terra Oldenborg, vbi nunc degunt, & Monasterium in Lubeck, quod dimiserunt Monachi, Virginitibus impleuerunt. &c. Hæc continuatur Helmoldi. Postridie Regi de Victoria & prælio commisso, deq; captiuis diligenter inquirenti, responsum fuit, feliciter pugnatum esse, spolia quoque hostium & præda, quam adepti essent ei exhibita fuit. Inter alia autem Clypeus, lorica, & armatura inaurata Regi allata & exhibita fuit. Quæ vbi Rex aspexisset, quid captiuo illi factum, & quod illi nomen esset, percontatus est. Responsum est, eum sese nominasse Nicolaum Rendeburgensem: Ibi Rex, si eum (inquit) adseruasses, rebus tuis rectè consulisses: Atque ibi statim palam factū est,

est, rumorque percrebuit, quis nam ille fuisset, qui antea captus ex illorum manibus euasisset. Eadem quoque tempestate Comes Nicolaus ciuitatem Flensburgensem possidebat ac obtinebat, quam ciues muro cinxerunt. Non longè autem à ciuitate Comes Nicolaus arcem munire & ædificare cœpit, ad defensionem Urbis, eamque *Nigehusam* nominauit: quæ nunc diruta est, vbi, quamdiu bellum cum Danis flagrat, confidere solebat, militibus collectis ex præfecturis *Wildermarscha, Hadermarscha, Vesteda, Nortorpia, Bramstede, Koldenkærke, & Kellinghusen*, qui proximè ciuitatem castra locarunt, vt eam ab hostium irruptione tutarentur. Waldemarus interea Rex exercitu collecto arcem *Dorningam* obsidere decreuerat. De quo certiores facti Comites 300. expeditos milites in arce collocant. Arcem Dani obsederunt, binisq; castris eam cingentes, obsidionis grauitate ac diuturnitate, cibariorumq; penuria ac cōmeatus inopia, eos, qui in præsidio erant, ad deditionem compellere studebant. Nicolaus autem obsessis clam significari iussit, vt bono animo essent, breui per Dei gratiam fore, vt omnia ex sententia succederent, meliori que fortuna, quam antea experti essent, vtentur. Cum autem durante obsidione extrema quæque perpeffi essent milites ab Hinrico paruo, seu Hennekone Lembekē, ad quem iure hereditario arx spectabat, miles quidam ad Comitem Nicolaum missus fuit, qui ei significaret, se diutius obsidionem sustinere non posse, quod cōmeatu destitueretur. Comes vbi id accepisset, qualemcunque potuit, breui temporis spatio militem coegit, vt obsessis subueniret, copiisq; auxiliariis eos subleuaret, idque illis significari iussit. Illi ea de re certiores facti, de die & tessera vel symbolo militari conuenerunt, nimirum, vt qui hac voce *Holsteinland*, Item Do-

mini-

*minica de cælo, vterentur & clamarent, intra portam
reciperentur. Ita in arcem recepto milite, in castrum
vnum, pone pugnantibus militibus D. Comitis, ruūt
& resistentes cædunt. In quo conflictu Ducenti Dani
capti, & spolia ampla ex suppellectili, armis, equis,
commeatu relata fuerunt. Qui autem in alijs castris e-
rant, turpiter in fugam se coniecerunt & euaserunt.*

C A P V T XVIII.

Dithmaria irata est Niclao cade suorum

Facta, sed pangunt fœdera firma cito.

Tunc oram pestis percurrit sæua marinam,

Nulli est pars hominum quarta videnda viro.

Nicolaus Brun Anno 1350. Episcopus Slesuicensis exortus est per viam resignationis. Hic autem Episcopus singulari pietate prædictus, Ecclesijs prouehendis & locupletandis totum se dedit. Nam Anno 1352. confirmauit beneficium quoddam *Monialibus* concessum ad instā-tiam Nobilium quorundam *Soestedianorum*, reserua-to iure Patronatus Capitulo. Quo tempore etiā *Sua-uestedij* Domicilium habuit. Anno quoque 1357 Ni-colaus Prædecessorum suorum priuilegia, nempe E-piscopi Bartoldi, & Iohannis, senatui & populo Flenf-burgensi data roborat ac confirmat: quorum summa hæcest. Ne quis Senatorum aut ciuium, qui in ciui-tate habitant, extra limites vel territorium eius, vel munitiones, authoritate & mandato Episcopi, aut a-liorum Prælatorum citari debeat: iure tamen Epi-scopali & aliorum Prælatorum Ecclesiæ Slesuicensis intra mœnia saluo & penitus reseruato. Acta hæc sunt *Suauestedij* Anno 1353.

Anno